

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET FIGEHOLM

1. Syftet med naturreservatet

Bevara och återskapa Natura 2000-typerna västlig taiga (9010), boreonemorala äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora (9020), trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ (9070) och äldre ekskogar på sura sandiga marker (9190). Bevara Natura2000-typerna Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080) och ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160). Gynnsam bevarandestatus ska uppnås.

Bevara och skapa utökat livsutrymme och gynnsam bevarandestatus för den mängd återfunna hotade och för höga naturvärden signalerande arter som återfunnits i området.

Åskådliggöra skogsmiljöer och deras naturvärden i ett bebyggelsenära område.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Figheolm
Objektnummer	1328
Skyddsform	Naturreservat
Natura 2000 beteckning	Figeholm
Län	Kalmar
Kommun	Oskarshamn
Fastigheter	<i>Se bilaga 3</i>
Servitut	<i>Se bilaga 3</i>
Nyttjanderätter	<i>Se bilaga 3</i>

Totalareal (ha)	222,5
Landareal (ha)	222,5
Areal produktiv skogsmark (ha)	200,1
Naturtyper, art och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
9010 Västlig taiga	72,1
9020 Boreonemorala ädellövskogar	37,1
9070 Trädklädda betesmarker	9,4
9080 Lövsumpskogar	3,1
9160 Ek-avenbokskog av buskstjärnblommatyp	10,5
9190 Äldre ekskog på sura, sandiga marker	6,1
Vegetationstyper:	Areal (ha)
Åker	5,0
Kultiverad betesmark	2,1
Igenväxande åker	0,2
Öppen hagmark	0,7
Björkhage	0,3
Blandlövhage	0,2
Skogsbete	4,0
Träd och buskbärande äng	3,4
Intermediärkärr	1,0
Fuktäng	7,7
Hällmarkstallskog	1,7
Övrig tallskog	3,5
Granskog, mager	18,5
Granskog, rik	0,4
Övrig granskog	0,5
Barrblandskog	9,3
Löv- barrblandskog	65,3
Hasselrik lövmiljö	1,6
Aspskog	2,0
Övrig triviallövskog	11,9
Hasselrik lövmiljö med ädellöv	1,3
Övrig triviallövskog med ädellöv	14,4
Hedekskog	9,4

Ängsekskog	10,9
Övrig ädellövskog	31,4
Övrig barrsumpskog	0,7
Alskog	2,9
Björksumpskog	0,8
Övrig lövsumpskog	0,7
Hygge	4,1
Hällmarkstallskog	1,7
Sjö med vegetation	0,1
Bilväg	1,1
Kraftledning	4,7
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Västlig taiga (9010), Boreonemoral ädellövskog (9020), Trädklädda betesmarker (9070), Ekskogar (9160 och 9190)
Strukturer	Hamlade träd, stående och liggande död ved, betespåverkan, mosaiklandskap
Växt- och djursamhällen	Lavar och mossor på gamla träd, inte minst ädellöv.
Arter	grön sköldmossa, trädlavar enligt artlista, hotade marksvampar enligt artlista.
Friluftsliv	Ostkustleden, Promenadslingor från Figeholm i anslutning till det tidigare reservatet. Området är tätortsnära och hyser en mängd olika naturtyper som därmed lätt kan användas inom exempelvis naturpedagogik eller rekreation.

2.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Reservatet omfattar marker som under långa tider huvudsakligen varit utmärkt till de fyra byarna: Släthult, St Fighult, Lilla Fighult och Högskulla. Alla dessa byar hör till Misterhult socken. Delar av dessa byar kom 1878 att ingå i den då bildade Figeholm köping. Alla byarna finns omtalade första gången 1543.

I det gamla odlingslandskapet var en bys utmark vanligtvis betade trädbevuxna marker som nyttjades för bete. Det var inte ovanligt att stora delar av utmarken kunde vara svårtillgängliga kärrmarker. Från utmarken hämtade man ved samt virke till stängsling, i övrigt var dessa marker av mindre betydelse för försörjningen. Efterhand började man att slå fuktiga delar av utmarken för att få mer vinterfoder till djuren. Då dessa marker låg långt från gården, samlades höet först i särskilda ängslador och fraktades hem först till vintern, då markerna erbjöd ett bättre underlag för transporter. Från slutet av 1700-talet började befolkningen att öka så pass att byarna inte längre kunde försörja alla. Följden blev att man i allt högre omfattning blev tvungen att bryta upp nya marker på den gamla utmarken till åker och äng men även för bebyggelse. Torp och backstugor i mer skogliga marker blev från denna tid allt mer vanliga.

Utifrån äldre kartor går det ganska väl att följa hur markanvändningen har förändrats inom området. Vid slutet av 1700-talet brukades markerna främst för bete. Undantag var de fuktiga delarna inom området som var slättermark. Att kärrmarkerna nyttjats för slätter kan man bland annat förstå av storskifteskartan över Slätthults by, där dessa marker är avstängslade från betesmarken och att det finns ett stort antal ängslador markerade i deras närhet.

Vid den tid då området hävdades med bete och slätter var det troligen betydligt mer öppet än vad fallet är idag. Enligt generalstabens karta från 1800-talets mitt skall landskapet kring Figeholm då ha varit i stort öppet, med inslag av större våtmarksområden och trädklädda kullar. Södra delen av området dominerades då av lövskog. Under 1900-talet har behovet av slätter och bete i området kraftigt minskat, vilket medfört att markerna blivit mer slutna.

Trädsiktet har tidigare dominerats av lövträd som ek asp och lind, där åtminstone det sistnämnda haft betydelse för lövtäkt. Hamlade träd, spärrgreniga ekar och höga aspar är därför en kvarleva från ett äldre mer öppet landskap. Den största mängden hamlade träd finns på L:a Fighult, där marken troligen hävdats som löväng tidigare. Nästan all den mark som på äldre lantmäterikartor är markerade som slättermark har senare dikats ut med syfte att bli åker. Ännu på 1940-talet var många tidigare slätterhävdade kärrmarker odlade. Idag brukas bara ett fåtal av dessa utdikade mossmarker, men marknamn som Grönviksmossen, Hultängen och Vidkärret vittnar ännu om marker som varit våta och/eller betydelsefulla för slätter.

Betet i den södra delen av reservatet har upphört sedan ett antal år tillbaka. Detsamma gäller huvuddelen av markerna söder om infarten till Figeholm. Däremot betas stora delar norr om vägen till Simpevarp, antingen extensivt men också en del relativt intensivt av hästar. I övrigt brukas idag marken idag i huvudsak för skogsproduktion där inte storblockiga markförhållanden sätter stopp för detta.

Denna mosaik av tidigare och på olika sätt hävdade marker i varierande grad av igenväxning tillsammans med åldriga träd som hamlats eller vuxit sig stora i ett betydligt mer öppet landskap, är den viktigaste förutsättningen till de höga biologiska värden som idag finns i reservatet.

2.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Det finns förvånande få fornlämningar inom reservatet med tanke på att det ligger inom Misterhults socken som är länets mest fornlämningsrika bygd. Detta kan bero på olika orsaker.

De kulturhistoriska värdena i reservatet är därför främst kopplade till den långvariga och kontinuerliga hävd som skett av markerna. Reservatet har en lång tradition som betesmark men också för slåtter och lövtäkt. Att fortsätta med bete, slåtter och hamling i området är därför inte bara en naturvårdande insats, utan gynnar även områdets säregna kulturhistoriska spår efter ett äldre odlingslandskap. Utöver dessa spår finns också rester efter en dansbana, sentida husgrunder och rester efter fördämningar i vattendragen.

2.4. Biologiska bevarandevärden

Centralt för reservatet är de stora områdena gamla lövängar och ädellövskog med träd som tidigare hamlats. Allra tydligast syns detta på Lilla Fighult, nordväst om det gamla reservatet, men stora mängder hamlingsspår återfinns även på Stora Fighult sydväst om vägen, i hela området närmast Figeholms samhälle, samt i viss mån även i området söder om infartsvägen till Figeholm. Såväl gammal ask, alm, lind, lönn som ek står att finna. Det mesta av reservatets skogar är tätare och har en hög och jämn fuktighet vilket gynnar en mängd sällsynta arter, inte minst kryptogamer. Variationen med de öppnare områdena ger i sig förekomst av ytterligare intressanta arter av såväl mossor, lavar, svampar, kärlväxter, insekter och fåglar.

Ädellövskogen omges av granskog med smalbladig gräsvegetation och lövbarrblandskog med hög förekomst av rödlistade eller signalerande arter knutna till denna miljö. Grova stammar och stående och liggande död ved gör att stora delar av området kan betraktas som urskogsliknande. Området är också delvis utsatt för extensivt skogsbete, vilket bidragit till den intressanta strukturen. Vid fältbesök hittades dessutom ett flertal signalarter, fr.a. svampar, även utanför kända nyckelbiotoper.

Insprängt i blandskogen finner man såväl tallhällmarker som gamla åkrar och slåtterängar. Inte minst på Slåthult 1:41 har bl.a. avverkningar kring de öppna markerna gett stora områden med hässleliknande karaktär. Även öppningarna i sig har betydelse för områdets mångfald. Mycket utav reservatet har dikats för länge sedan. I så gott som samtliga fall är det så länge sedan att ett nytt naturtillstånd bedöms ha infunnit sig. Här och var finns dock alsumpskogar, intermediär rika kärr etc. kvar.

Totalt sett bedöms bergek, skogsek, asp, lind, skogslönn, al, hassel, gran och tall vara dominerande trädslag i olika delar av reservatet, och kanske därmed särskilt viktiga att ta hänsyn till. Vildapel, ask och björk är också viktiga beståndsdelar., Oxel, rönn, sälg och alm återfinns även de och kan utgöra viktiga komplement.

2.5 Geovetenskapliga bevarandevärden

De centrala delarna av reservatet har moränjorlar, medan de norra och allra sydligaste delarna ligger på tunt jordtäckte.

2.6 Bevarandevärden för friluftslivet

Naturskyddsföreningen driver vandringsleden Ostkustleden som går genom området. Oskarshamns kommun har också på förslag att avsätta de områden de äger inom området för friluftsliv, gärna i samband med information om naturvärdena. Områdets närhet till bebyggelse förhöjer även de värdena för friluftslivet. Många besökare tar sig till naturreservatet då de lägger till vid hamnen och går upp längs den cykelväg som samhällsföreningen tagit fram. Även lokalbefolkningen går oftast in den vägen. Vid Länsstyrelsens fältbesök kring Stenhagen har någon eller några besökare kunnat räknas in vid varje besökstillfälle. Däremot har reservatets övriga delar, inklusive Ostkustleden i dagsläget färre besökare. "Dansbanan" rapporteras dock även idag vara tillhåll för ungdomen vid festliga tillfällen.

3. Generella råd och riktlinjer

Hela området får betas om lämpliga djurhållare finns. Dock bör, i mån av brist på djur betet styras till de mest angelägna områdena, d.v.s. område 1 med omgivning, 2r (om överenskommelse med markägare kring detta), 2s, 4b-c samt 4d med 8c-g.

Skogsvårdsåtgärder enligt nedanstående utförs av naturvårdsförvaltningen om inte annat anges. Eventuellt gagnvirke tillfaller då naturvårdsförvaltningen för att bekosta åtgärderna. Där särskilt avtal om detta finns kontaktas markägaren inför planerad åtgärd.

Träd som fallit eller hotar falla över väg, stängsel eller byggnad får kapas upp och flyttas inom reservatet av markägare eller djurhållare. Kapade stycken ska då vara minst tre meter långa. Naturvårdsförvaltaren skall meddelas om utförd åtgärd.

Åtgärder kring värdefulla träd, framför allt hamlade träd, skall utföras på uppdrag av naturvårdsförvaltningen av välbildad och erfaren personal inom trädvård.

Hela reservatet innehåller gott om gamla tagträdsstängsel. Dessa bör tas bort i samband med nystängsling.

Reservatet genomkorsas av några vida kraftledningsgator samt ett flertal mindre. Dessa underhålls av kraftbolaget efter samråd med reservatsförvaltningen.

I reservatet ingår även en del vägbanker. Dessa underhålls av Vägverket. Där åtgärder krävs för att stabilisera vägbanker, förbättra sikt eller dylikt enligt fastställd arbetsplan kan detta utföras av Vägverket efter samråd med Länsstyrelsen. Eventuella grova träd som avverkas i samband med dylik åtgärd läggs in i reservatsområdet.

Det finns långt gångna planer på cykelväg mellan Fårbo och Figeholm genom området. Det kan även komma att uppstå behov av cykelväg längs väg 743 genom reservatet. Dessa är viktiga för samhällsnyttan och kan även vara till gagn för reservatet genom en ökad besöksfrekvens. Reservatsbeslutet avser inte försvåra prövningen av dessa cykelvägar utöver den prövning som ändå behövs gentemot naturvärden och Natura 2000.

Längs Ostkustleden inom reservatsområdet behöver stättor och spänger bytas ut. I övrigt verkar leden i godtagbart skick. I diskussion med intresseorganisationer kring reservatets skötsel kom fram att Ostkustleden bör bibehållas i sin nuvarande karaktär, d.v.s. främst framkomlig för fältklädda besök, medan satsningar på mer ovana fältbesökare, och kanske även en viss handikappanpassning bör hållas kring Stenhagen. Döderhults naturskyddsförening underhåller leden efter samråd med naturvårdsförvaltningen.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

4.1 Skötselområde 1: (6,5 ha)

Beskrivning:

Här står merparten av reservatets över hundra hamlade träd. Om de flesta av reservatets grövre lindar är hamlade så återfinns i det här området även en hel del hamlad ask och lönn, samt dessutom någon vildapel. Området har betats i sen tid, något som återspeglas i det öppnare landskapet där vissa äldre ängar och åkrar hållits öppna men idag riskerar att växa igen. I lövdungarna trängs de hamlade träden av yngre träd och buskar och konkurrensen i kronhöjd börjar bli påtaglig. I sydväst ökar barrandelen påtagligt.

3,8 ha är idag klassad som 9020, boreal ädellövskog, och 2,1 ha är 9070 trädbärande betesmark.

Bevarandemål:

Arealen trädbärande betesmark (9070) ska omfatta hela skötselområdet.

Minst 90% av de gamla hamlade träden (82 st) ska leva och ha goda förutsättningar att klara ytterligare en skötselperiod vid skötselperiodens slut

(d.v.s. akuta behov av kronreducering, friställning, återhamling el.dyl. ska vara tillfredsställda.)

Totalt ska området hysa 100 levande träd med hamlingsspår eller nyhamlade träd.

Nyhamlade eller återhamlade träd ska vara underhållshamlade åtminstone vart femte år.

Skötselåtgärder:

Röjning av buskar och uppväxande träd. Ett alternativ till att ta bort unga uppväxande träd är nyhamling följt av återkommande hamlingar. Där frihuggning sker bör även en kronreducering eller återhamling av de äldre hamlade träden övervägas. Bedömning av huruvida frihuggning bör ske görs träd för träd. I vissa dungar har omgivande träd kommit så långt att en alltför snabb frihuggning troligtvis gör mer skada än nytta för de hamlade träden. Vidare kan okontrollerbara faktorer, såsom torkstress, stormar o.s.v. påverka resultatet av frihuggningarna. Därför bör frihuggning och/eller kronreducering spridas ut i tiden så att inte alla träd åtgärdas samtidigt. Träden bör delas upp på minst tre olika år med avseende på åtgärder. Röjningsarbeten och kronreducering ska utföras i samråd med specialist.

Området bör betas, helst av kreatur. Det behöver dock vara lugna djur med tanke på den höga besöksfrekvensen.

4.2 Skötselområde 2: (43,5 ha)

Beskrivning:

Området är tätare än område 1 och har en mer lundartad karaktär. Andelen triviallövträd, fr.a. asp och björk, är också större. Vissa delområden innehåller hög andel hamlade träd, medan andra består av yngre ädellövlund. Gemensamt är den stora dominansen av rik ädellövsskog, ofta på blockig mark.

20,4 ha är klassat som bereonemoral ädellövskog (9020), 9,5 ha är ek-avenbokskog (9160) och 2,1 ha är hedekskog (9190). Till detta kommer 0,9 ha trädbärande betesmark (9070) och 4,7 ha västlig taiga (9010)

2a) Området består i huvudsak av det äldre reservatet. Det är lundartad blockrik lövskog som domineras av ek, men även hamlad lind och ask. Klenare löv tränger de grövre stammarna och buskar av bland annat hassel, nypon och måbär kommer underifrån.

2b) I norr är området starkt blockigt och mycket svårframkomligt. Kanske är det därför fler hamlade träd (fr.a. lind) sparats här. Dessa är dock inte registrerade i hittills genomförd inventering. Karaktären är mer präglad av ädellövskog än hagmark.

2c) Området sydväst om åkrarna i område 8a benämns 2c. Mitt emellan åkrarna står en imponerande kjolgran med angrepp av bland annat brun trädmyra.

2d-e) Norr och söder om en öppen betesmark dominerar ädellöv, och då särskilt ek.

2f) I sista sydslutningen ner mot åkermarken dominerar blandädellövskog.

2g) En utstickare av skog söder om åkern är bevuxen med nyligen gallrad ca 100-årig ek på blockig mark.

2h-i) Steniga kullar bevuxna med äldre ädellövskog och triviallövskog. Längst upp på kullarna dominerar ek, ner mot åkrarna och mot vägen triviallöv, troligtvis beroende av senare avverkningar. Särskilt område 2i innehåller en mängd hamlade lindar, några av dem grova. Där finns även en igenväxande åker.

2j-p) Området utgörs av de blockiga markerna kring åkersänkorna i reservatets södra delområde. Ädellöv dominerar tillsammans med asp. Längs åkerkanterna står grova vidkroniga ekar, och längst upp på krönen återfinns en del bergekskog, av typen "krattek". I områdets östra del finns enstaka lindar med hamlingsspår. Här finns även ett fuktstråk med björk. I sydväst, vid ett djupt dike återfinns en dunge av asp med imponerande höjd. Norr, och nordost om denna är inslaget av gran betydande. Längre västerut finns ett bestånd av planterad tall uppe på en kulle. Ett svåröverkomligt dike avskiljer huvuddelen av skötselområdet från kommunens och Lilla Fighults marker i norr. Där, närmare vägen, ökar åter aspinslaget tillsammans med bl.a. björk.

Område 2l, n och p är medelgrova till grova ekskogar längs åkerkanterna. 2m består av en kulle med stora ekar samt ett öppnare område med enstaka lövträd av bl.a. björk.

2o) Blandning av åkerlyckor och ädellövdungar med relativt grova ädellövträd i övergångsszonen mellan skog och åker. Såväl stenmurar som odlingsrösen finns det gott om.

2q) En väg nedför slänten leder till en rund glänta omgiven av relativt grov asp och ädla lövträd. Gläntan var tidigare använd som bygdens dansbana. Även senare har den varit tillhåll för ungdomar, men i dagsläget verkar användningen ha avtagit. Mitemot (inom skötselområde 3) finns ett gammalt i dag övervuxet hemman, Ängelund, som fortfarande går att se resterna av.

Bevarandemål:

Hela skötselområdet ska uppfylla kraven på gynnsam bevarandestatus för i första hand Natura2000-typerna 9020, 9070, 9160 eller 9190.

Minst 90% av gamla hamlade träd med hamlingsspår (återfinns främst i 2a-c samt h-i) ska leva och ha goda förutsättningar att klara ytterligare en skötselperiod vid skötselperiodens slut.

Skötselåtgärder:

2a) Ytterligare igenväxning kring de grova träden bör undvikas. Klena stammar som står nära hamlade eller grova träd plockas bort och viss buskröjning behövs också. Bedömning huruvida träden klarar ökat ljusinsläpp bör även här ske för varje enskilt träd. Om så är fallet kan man även se om kronreducering av gamla hamlade träd behövs. Även viss nyhamling kan komma på fråga. Bete får förekomma, men om det finns risk för konflikt prioriteras friluftsliv i detta område.

2b-c samt h-i) Inventeringen av hamlade träd bör kompletteras, och i detta område finns särskilt mycket att hämta (kanske allra mest i 2b och 2i). I samband med denna bör det bedömas om de hamlade träden behöver och kan frihuggas och eventuellt kronreduceras. Frihuggning bör framför allt röra sig om ringbarkning av ung och medelålders gran samt avverkning av träd som uppenbart hindrar värdefulla tidigare hamlade träd överlevnad. Särskilt i de blockigare partierna kan avverkade träd med fördel lämnas kvar på platsen. Området får betas, och i så fall sker detta lämpligen i gemensam fålla med närliggande marker. Den gamla åkermarken i område 2i bör helst inte växa igen permanent. Bete är en lösning. Rójningar kan vara en annan.

Område 2b innehåller också planerad huvudingång till reservatet med parkeringsplats (se friluftsliv nedan).

2d-e) I området kan frihuggning av grova lövträd bli aktuellt. Idag är behovet av detta störst norr om betesmarken (2e).

2f-g) I område 2f kan viss frihuggning kring några av de grova ädellövstammarna behövas. Även i område 2g kan detta bli aktuellt i framtiden, men den nyligen genomförda gallringen räcker för ett tag framöver.

2j-p) Detta är den viktigaste området för att öka livsutrymmet för de arter som återfunnits på Lilla och Stora Fighults ädellövmarker inom reservatet. Mycket av skogen är yngre, men höga naturvärden har återfunnits här, och strukturen ger goda förutsättningar för att ytterligare utveckla naturvärdena. Bete inom hela området är lämpligt liksom ljushuggningar, nyhamling m.m. I ett första skede bör dock dessa åtgärder koncentreras till områdena 1, 2a-c, 2h-i och 2o, men även till dessa delområden:

2l – Luckhuggning vid behov för att gynna ek.

2m – Lämpligt område att prioritera för betesdrift. Dock är det aningen litet, och det förutsätter nog att även en del av grannområdena kan utnyttjas.

2n – Fortsatt underhåll med ljushuggningar så att de i detta område riktigt grova träden kan fortsätta att utvecklas.

2o) Frihuggning kring ekar. Bete är lämpligt, men den lilla arealen gör att det är lämpligt att inkludera angränsande områden.

2p – Viss ljushuggning behövs. Troligtvis aningen för blockigt för effektivt bete, åtminstone utan att kopplas samman med grannområden.

2q) "Dansbanan" hålls öppen med hjälp av röjning. Informationsskylt om reservatet, men kanske även om Dansbanan och hemmanet kan sättas upp vid Dansbanan. Eventuellt kan vägen ner behöva bom i samband med detta så att området inte blir extra parkering för reservatet. Se vidare under friluftsliv nedan.

4.3 Skötselområde 3: (117,4 ha)

Beskrivning:

64,0 ha av den totala arealen inom skötselområdet är västlig taiga (9010). 1,5 ha är klassat som lövsumpskog (9080), 1,6 ha som hedekskog (9190) och 5,5 ha som boreonemoral ädellövskog (9020)

3a) Området består i huvudsak av mogen till äldre granskog och lövbarrblandskog. Lövinslaget i områdets norra del är större. I skötselområdet finns även en hel del ek, asp, lind och lönn. Öster om en betesmark ligger ett ca 20-årigt hygge där idag tallplantor dominerar svagt högst upp på kullen, medan triviallöv, t.ex. björk, helt tagit över i de lägre liggande partierna. Skötselområdet gränsar i söder till ett antal tomter.

3b-c) Ett stort område med varierande trädslagsblandning på kommunens mark. Längst i norr finns hållmarker med tall omgivna av sluttningar där gran dominerar, men lövinslaget blir större ju längre ner man kommer i backen.

Mellan åkern och stora vägen ligger en ett tiotal år gammal avverkning. Denna domineras i öster av lövföryngring av allt från ask och asp till rönn och ek. Den planterade granen och tallen klarar sig där dåligt i konkurrensen. I södra delen av avverkningen har överståndare av tall lämnats. I västra delen av hygget, här avskilt som område 3c har dock tallen fått greppet. Här ligger också ruinen av ett gammalt boställe i närheten av vägen.

Längre söderut dominerar granen igen, men här kan man finna enstaka gamla hamlade lindar och bitvis är lövinslaget betydande. Två kärr är kvar också trots omfattande dikning för uppskattningsvis knappt 100 år sedan. Längst i söder och i sydöst dominerar återigen löv, och då framför allt asp, utom allra längst i söder där man återfinner ett krattekbestånd på tunt jordtäckte.

3d) Blandskogsridå söder om skötselområde 9b. Bakom ridån ett nyupptaget hygge. Inga kända värden.

3e-k) Mycket varierande skogsområde med allt ifrån tall- till ädellövmiljöer, Ungskog till urskogsliknande landskap. Gemensam nämnare är dock den mycket svårframkomliga storblockiga terrängen och att denna mosaik är utmärkt utgångspunkt för det västliga taiga och boreonemorala ädellövskoglandskapet. Området innehåller även Natura 2000-arten grön sköldmossa som kvitto på denna funktion.

Områdets södra delar innehåller framför allt frodig ädellövskog för att längre norrut övergå i granskog med smalbladigt gräs i fältskiktet. Norr om detta låg tidigare en värdefull barrblandskog som tyvärr avverkats i senare tid. Delar av hygget har dock så stor andel kvarlämnade träd och sådan betydelse för hydrologin att de ändå bedöms snabbt åter kunna utvecklas till en del av reservatets värdekärna.

Även längre norrut, på fastigheten Slåthult 1:41 dominerar granen, men här är lövinslaget större än 30%. Fläckvis, antingen på grund av plantering och gallring eller på grund av hållmark tar tallen överhanden, medan områdena närmare gården har högre andel ädellöv eller asp. Mitt i området finns också ett relativt stort alkärr med asp- och ekbestånd i närheten. Tidigare brukande har gett upphov till ett mångformigt landskap med varierande trädslagsblandning och trädålder. Längst upp mot Slåthult 1:25 övergår dock skogen till mer konventionell barrblandskog.

Sydost om kraftledningsgatan här benämnd 3f fortsätter området. Den nordligaste delen liknar 3e i övrigt, möjligtvis med en större andel tallhållmark. Längst bort, och en bit in på Slåthult 1:25 finns en översilad slänt med grova aspar och en del al där vattnet stannat upp. Allra längst bort ligger område 3g som är planterad granskog, fortfarande med den rika markfloran översilningen ger. Inom 3f finns ett par områden med höga värden i storblockig äldre lövblandad granskog. Här återfanns t.ex. igelkotttröksvampen. Merparten av delområdet är dock yngre med föryngring av triviallövskog och granskog.

I en utstickare i sydost återfinns område 3h-j. Skillnaden är att 3j har några bestånd med äldre planterad gran, medan 3h-i mest består av ung lövföryngring.

3k slutligen ligger i Slåthult 1:32 södra del nordväst i reservatet. Det är en sydsluttning med stora grova granar och med artfynd som liknar de i resten av skötselområdet, bl.a. skarp dropptaggsvamp.

Bevarandemål:

Hela området ska uppnå och hålla gynnsam bevarandestatus som västlig taiga (9010), lövsumpskog (9080), hedekskog (9190) eller i viss mån boreonemoral ädellövskog (9020).

Skötselåtgärder:

3a) Området lämnas till naturlig utveckling. Närheten till bebyggelse gör dock att bränder, åtminstone i områdets södra del bör släckas.

Viss ljushuggning för tomterna kan bli aktuellt, och i så fall endast av barrträd, kläna träd och buskar. Denna får sträcka sig högst 20 meter in från tomtgränsen och utförs efter syn av naturvårdsförvaltaren. Grova stamdelar lämnas då i reservatet, men kan flyttas längre in i beståndet vid behov.

3b) Inga åtgärder i huvudbeståndet.

3c) Tall kan få dominera även i fortsättningen. För att få till den struktur som oftast återfinns i taiga landskap krävs dock att minst hälften av stammarna tas bort, gärna på ett oregelbundet vis med luckor och tätare områden. Bostället kan plockas fram försiktigt, men en del av de lövträd som finns runtomkring får stå kvar för att ge mer blandad skogsmiljö.

3d) Ingen åtgärd såvida inte detta krävs för att underlätta jordbruket. I detta fall kan träd avverkas i valfri omfattning. Åtgärden får i detta område utföras av brukaren efter att ha meddelat naturvårdsförvaltningen. Grov ved lämnas i reservatet.

3e-k) Huvudtanken för detta område är att lämna det åt naturlig utveckling. (Dock bör betet fortsätta minst i tidigare omfattning på Släthult 1:41.) Undantagen är delområdena 3g och j, där granen med fördel kan avvecklas eller åtminstone reduceras. I övrigt följs utvecklingen av skötselområdet för att kontrollera att gran- och tallandelen (utom på tallhällarna) inte stiger dramatiskt med tiden.

4.4 Skötselområde 4: (28,5 ha)

Beskrivning:

Området har 6,3ha tädbärande betesmark (9070) och 7,0 ha boreonemoral ädellövskog (9020). Dessutom återfinns en del ekskogar och 2,5ha västlig taiga i området.

a) Hage bevuxen med klen björk.

b) Området består av en mosaik av trädbevuxen och öppen betesmark, gammal åker och blandlövdungar. En mindre del betas idag

c) Idag betas detta område relativt intensivt med häst. Förutom en hage längst i söder har södra halvan knappast något bete utan fungerar mest som transportsträcka. I norr finns hagmark av olika fuktklass och en ökande andel ädellöv mot norr. Även i skogen finns där lämpligt bete. Mycket naturskönt område.

d) 20m in runt fuktängarna har skogen vid något tidigare tillfälle avverkats. Detta har gett upphov till en stor hasseldominans i buketter. Längre från åkrarna dominerar ek och annat ädellöv,, men längs körvägen längs fastighetens norra kant finns också en hel del tall, och även en sumpskog med ungefär lika mycket tall som björk. I sydbranten i skötselområdets sydvästra del övergår området gradvis i barrblandskog.

e) Ett mångformigt område med allt ifrån ståtliga ekar till med unggran igenväxande 10*10m stora åkerlyckor. Här finns mitt inne i skogen kulturspår genom planterade äppelträd, här finns högvuxna aspdungar och här finns en liten häll med stenupplag liknande en gammal fornborg.

Bevarandemål:

Skötselområdet ska hållas fortsatt luckigt eller glest med utvecklad fältflora. I område d-e samt delvis område c kan det röra sig om i första hand lundflora. Trädskiktet ska till minst 90% bestå av löv i område a-b samt d, och dominera i område e. Natura2000-habitat enligt ovan, med gynnsam bevarandestatus, bör eftersträvas.

c) Området ska utgöras av Natura2000-habitatet trädbärande betesmark (9070)

Skötselåtgärder:

a) Fortsatt bete. Med tiden kommer en del av björkarna att behöva tas bort

b) Bete i hela området. Eventuellt kan en del träd behöva tas bort för att ge utrymme för grova lövträd att utvecklas och för att få till gynnsammare markflora.

c) Viktigt med fortsatt bete i området. Detta medför att en del träd kan behöva tas bort där marksvålen är sämre. Dock bör alla grova lövträd sparas.

d) Området prioriteras för bete tillsammans med område 8e-g, särskilt om det finns intresse hos ägare till gården att hålla med exempelvis hästar. För att förbättra betet, och få till en mer värdefull hasselmiljö tas vissa hasselbuskar bort i strategiska områden kring fuktängarna.

e) Områdets karaktär är starkt beroende av nuvarande och före detta markägares insatser. Det är beroende av fortsatta insatser av detta slag (t.ex. upprätthållande av minimala ängslyckor) om detta skall bestå. Detta är inte heller till skada för naturvärdena. Vinsten är även av estetisk och kulturvårdande karaktär. Markägaren kan efter samråd med naturvårdsförvaltningen utföra de åtgärder som krävs för erhålla miljöersättning (ängsslåtter).

4.5 Skötselområde 5: (3,9 ha)

Beskrivning:

Ekkrattskogar insprängda i skötselområde 3. 5a är en fullt utvecklad skog (9190) med höga naturvärden. 5b är ung ekkratt i ung lövskog som ännu så länge inte visar några särskilda naturvärden.

Bevarandemål:

Område a) skall vara av Natura2000-habitattyp 9190, äldre ekskog på sura, sandiga marker (hedekskog). Område b) ska på lång sikt utvecklas till detsamma.

Skötselåtgärder:

Inga åtgärder bedöms som nödvändiga för att bevara områdenas dominans av bergesk.

4.6 Skötselområde 6: (1,8 ha)

Beskrivning:

Albevuxna kärr och fuktängar längs Norrån.

Bevarandemål:

Alens dominans i området ska bestå, och utgöra minst 90% av trädskiktet. Hela skötselområdet ska bibehålla sitt natura2000-habitat lövsumpskog (9080)

Skötselåtgärder:

Området kan föras in i samma betesfälla som område 1. Vid behov röjningsåtgärder för att säkra alens dominans i området.

4.7 Skötselområde 7: (11,3 ha)

Beskrivning:

a) Två gamla åkermarker som idag närmast är att betrakta som fuktängar kring det dikade biflödet till norrån.

b) Övergiven åker, som sedan betats, men idag har stark tuvbildning av tåg, tuvtåtel och blåtåtel. Ett antal diken genomkorsar området. En ung lövskogsduge sticker in i området.

c-g) En serie gamla åkrar och ängar som i sen tid använts som betesmark. Område 7c är störst och även torrast. 7d och 7f är mindre områden som ligger längs fuktdragen och har den mest naturliga floran. Även 7e har delvis liknande karkatär, men har längst i norr och längst i söder mer åkerkaraktär. 7g är kraftigt dikad , men är fortfarande fuktig i sin karaktär.

Bevarandemål:

Det viktiga är att det behålls öppet så att landskapets mosaik bevaras.

a) Delområdets placering i den mest välbesökta delen, och kanske även i den mest värdefulla delen av reservatet gör att dessa marker kan vara särskilt viktiga att hålla öppna, och hävdade.

c-g) Områdena ska hållas öppna, gärna med hjälp av bete

Skötselåtgärder:

a) Området kan med fördel hållas inom samma betesfålla som område 1. Slåtter är önskvärt.

b) Eventuellt kan åtgärder för att ta bort tuvorna sättas in för att förbättra områdets funktion som betesmark. Detta under förutsättning att djurhållare finns, och högre prioriterade beten i reservatet betas. En viss igenväxning kan tillåtas. På sikt kan det dock behöva ses över om åtgärder för att behålla området öppet behövs.

c-g) Dessa områden är viktiga att behålla öppna och fuktiga för landskapsmosaik. Därför är fortsatt bete ett klart önskemål. Om detta inte går att få till stånd bör andra sätt att behålla marken öppen undersökas (exempelvis igenläggning av diken).

4.8 Skötselområde 8: (5,0 ha)

Beskrivning:

Åkrar och kultiverade betesmarker som ingår i reservatet. De bedömdes vid reservatsbildningen inte vara varaktigt övergivna som åker eller vall. Som öppna marker utgör de ett viktigt inslag i områdets mosaik och ger upphov till brynmiljöer.

Bevarandemål:

Skall hållas öppna.

Skötselåtgärder:

Ligger i första hand på markägare eller eventuell arrendator. Ett fortsatt brukande som åker, vall eller öppen betesmark är att föredra. Om områdena inte brukas bör naturvårdsförvaltningen försöka se till att markerna hålls öppna och de sköts då som område 7.

4.9 Övriga områden

Den kraftledningsgata och den bilväg som ligger utanför skötselområdena sköts enligt generella råd och anvisningar.

5. Bränder och brandbekämpning

Förekomsten av skogsbränder har positiva effekter för många naturvärden. Här är dock många naturvärden av sådan karaktär (höga värden knutna till enskilda träd) att de förmodligen skulle missgynnas av en brand.

Dock skulle förmodligen naturvärdena i huvudsak gynnas av brand i området norr om vägen till Simpevarp.

En spontant uppkommen brand kan tillåtas brinna i området norr om vägen till Simpevarp om räddningsledare anser det möjligt utan att värden hotas i omgivande marker som ej ingår i naturreservatet eller att branden utgör en risk för Figeholms samhälle.

Spontana bränder i övriga reservatet släcks med försiktighet i samråd med reservatsförvaltningen så att naturvärdena (ex jätteekar, känslig flora) inte skadas.

Åtgärd efter brand:

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden.

6. Jakt

Jakten påverkas inte av reservatsbeslutet. Dock är det särskilt viktigt att iakttä försiktighet nära bebyggda områden.

7. Friluftsliv

Stigar rustas upp och markeras upp enligt bifogad karta. Nytt är att stigen runt Stenhagen rustas upp. Vidare tillkommer en ny stig in i reservatets norra del. Till stor del följer den befintlig stig eller körväg. Stig från Ostkustleden till Solgården tas fram för att tillåta rundpromenader. Nya stöttor och spänger behövs t.ex. längs Ostkustleden.

Parkeringsplats med plats för minst tio bilar ställs i ordning i skötselområde 2b (se bifogad karta). Där sätts även en skylt som upplyser om områdets natur- och kulturvärden och gällande föreskrifter upp. Likadana skyltar sätts upp vid de tre huvudingångarna från samhället. Vid Dansbanan kan en variant med särskild inriktning på Dansbanan/Ängelund sättas upp, och vid stigentrén till norra delen kan man fokusera på den delen av reservatet. Annars sätts likadana skyltar upp även på dessa platser. Vid övriga ingångar till reservatet får enkla skyltar, eventuellt bara med föreskrifter upp. Önskemål har framförts om information vid småbåtshamnen eller vid Norråns mynning. Byggnadsnämnden har i sin remissbehandling föreslagit att kommunen medverkar till information där. Om så blir fallet bör naturvårdsförvaltningen tillfrågas och vara behjälplig med informationsskylt om reservatet även där.

På två platser enligt bifogad karta skulle man kunna tänka sig grovt huggna bänkar, eventuellt så enkelt som övergrova granar sågade på längden för att utgöra rastplats.

7. Uppföljning

7.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Hamling, frihuggning, kronreducering m.m. delas upp på minst tre olika år. Innan nästa insats görs följs resultatet av föregående insats upp, och eventuellt justeras metodik, tidpunkt för insats o.s.v.

7.2 Dokumentation och inventeringar

Inventeringen av hamlade träd ska kompletteras i reservatet. Särskild tyngd bör här läggas i skötselområde 2b respektive 2i där många träd förbigåtts i tidigare inventering.

7.3 Uppföljning av bevarandemål

Hur bevarandemålen följs upp beslutas efter avslutad basinventering.

8. Kostnader och finansiering

Naturvårdsförvaltningen bekostar och ansvarar för naturvårdsåtgärder enligt skötselplan.

För Ostkustleden svarar Döderhults naturskyddsförening. För övriga friluftsanordningar svarar naturvårdsförvaltningen. Samverkan såväl ekonomiskt som för det praktiska genomförandet kan sökas även med kommunen, Figeholms samhällsförening m.fl.